

krachtiger, ooren Maar het (die dit) ift gevoelen, waardeer de gewenschte is, verhoogt rkgren dan

o ongeveer lona Durigo i Driof, die was in één lewier was opraanpartij, l wat de uit- et ten slotte stem. Kloos te deze nog n hem nog kolijkheid te moet nog lijkheid ver- lama, lama t, hoe langer e tekst zegt, t schrie; en lkt mo for- do muziek te vertaling k weet wel, an gevoelen de vrijheid n meelevend timentaliteit andere solist. kunstenaar e te breken. s dit kleine ppvolger van

erleden jaar, ed zeer zijn mind. Bij ge- r is, mogen

e langer hoe te haar naar ik met be- voudig en éen omdat blijft slechts heid, bewon- at deze man kunnen be-

de M.

heidelijk aan ons zoo ver- am was van niet iedereen leem der pro- ksche letter- de oplossing voor ons hoe worden, een ligheden van en is, en den en wij geheel

n roem dezen de berichten jaar uiteen- whare over-

iet alleen de ons mogen die op enkele zijn geraakt. a niet anders

Homerus iets dan troft het schuil gaat erk van den s dan wat de van zijn ge- O Muze, be- illes", begint hij hier ook „Verhaal mij die na Troje's rven". Het is moet maken. digde zanger.

„Wij menschen weten niets; wij vernemen slechts geruchten.”

Geen wonder dus, dat we vergeefs zoeken in het werk van dezen dichter naar persoonlijke ontboezeningen en nadere mededeelingen omtrent zijn levensomstandigheden.

De z.g. „Homerische kwestie” heeft sinds een Duitsch geleerde Wolf in 1795 het geloof aan den ééne Homerus ondermijnde, en een later geleerde de Ilias trachtte op te lossen in verschillende kleinere liederen in ballade-vorm (die dan later tot één geheel versienigd zouden zijn), in wetenschappelijke kringen reeds heel wat stof opgejaagd. De literatuur over dit onderwerp is verbijsterend. Het zoo ontzaggelijk veel tijd kosten zich in deze kwestie geheel in te werken, en de kans na al het reeds gepubliceerde nog nieuwe gezichtspunten te openen, is natuurlijk zeer gering.

Het is jammer, dat hij al deze onderzoekingen, hoezeer ze vaak blijken geven van enorme werkkraft en scherpzinnige geleerdheid, de dichter en zijn kunstwerk hoe langer hoe meer op den achtergrond geraakt. Van een eigenlijken dichter of van een samenhangend kunstwerk kan bijna geen sprake meer zijn, als men sommige geleerde verhandelingen leest. Men gaat te werk naar het recept van Schiller's klokkengieter:

Wenn die Glock' soll auferstehen  
Musz die Form in Stücken gehen.

Eén voordeel echter leverden in elk geval deze onderzoekingen (al waren ze ook niet met dit doel ondernomen en al zocht men oorspronkelijk naar iets geheel anders): zij hebben ons dieper ingeleid in de taalschat, in de verskunst en de gedachtenwereld van Homerus, en ons des te meer versterkt in de overtuiging, dat wij te doen hebben met waarachtige kunst, en dat de conceptie van beide kunstwerken ongetwijfeld wijst op een geniaal dichter.

Lange jaren van oefening door andere zangers gingen vooraf, die alle het materiaal aandroegen, waarmee een dichter als Homerus het hoogste bereikt heeft. Uit den uitgebreiden sagenkring van den Trojaanschen oorlog koos hij één episode uit, en stelde in het centrum van zijn gedicht, waaromheen zich al het andere groepeerde: den toorn van Achilles! Deze groepeerde om één kern is zoo duidelijk, dat het onbegrijpelijk is, hoe men een samenhangend gedicht als de Ilias ooit beschouwen kon als ontstaan uit een aaneenrijging van verzen. Het kan niet anders, of dit epos moet het werk van één dichter geweest zijn, en dat is de echte Homerus! Hem is waarlijk „der grozse Wurf gefungen”; zijn gedicht stelde weidra alle andere dichtertelijke bewerkingen van deze sagenstof in de schaduw.

Ook voor de Odyssee geldt hetzelfde. Ook hier geen aaneenknotsejen van het werk van wie-weet-hoeveel dichters, geen mozaïek-werk, maar één weloverwogen plan op zeer artistieke wijze uitgewerkt.

Ik wilde in deze artikelen iets zeggen over de schoonheid van het Homerische epos, want een gloed van schoonheid straalt deze „zoon van Homerus” uit! Omdat de inhoud van beide gedichten niet ieder onmiddellijk heider voor den geest zal staan, wilde ik zoowel van Ilias als van Odyssee eerst een zeer kort resumé geven. Het is dan straks niet noodig telkens ter nadere verduidelijking het betoog te onderbreken. Eerst dus de Ilias.

Ook ten opzichte van den Trojaanschen oorlog geldt het „cherchez la femme!” De bruiloft van den Thessalischen koning Peleus en de zeenimf Thetis was de eerste aanleiding tot den oorlog. Toen het feest in vollen gang was, wierp de godin van de tweedracht, Eris, die om begrijpelijke redenen geen uitnodiging ontvangen had, zich niet weinig gepasseerd voelend, een gouden appel midden in de zaal vol bruiloftsgasten, die het opschrift droeg: „voor de schoonste”. Hera, Athene en Aphrodite kwamen het ernstigst in aanmerking voor het geschenk, maar konden het niet eens worden, en wendden zich tot den oppersten god Zeus. Deze zat niet weinig verlegen met de zaak, omdat hij geen van de drie godinnen wilde krenken, en verwees ze daarom naar Paris, een zoon van koning Priamus van Troje, die als scheidsrechter zou optreden. Deze betoonde zich een weinig onpartijdig rechter, want hij liet zich omkopen door Aphrodite, die hem de schoonste vrouw ter wereld beloofde, wanneer hij besliste in haar voordeel. Aan Aphrodite reikte Paris den appel.

De schoonste vrouw, die toen op aarde leefde, was Helena, de gemalin van Menelaüs, koning van Sparta. Door Aphrodite geholpen, begaf Paris zich op reis naar Griekenland. Zij wist het zoo te regelen, dat Menelaüs juist op reis was, toen Paris in

Sparta aankwam. Helena laat zich door Paris overreden haar man te verlaten en met Paris naar Troje te vluchten.

Menelaüs, diep gekrenkt, peinst op wraak. Zijn machtige broeder Agamemnon belooft hem hulp, terwijl boden naar alle Grieksche vorsten gezonden worden om hen aan te sporen tot deelneming aan de expeditie. Overal vinden zij gehoor: een groote vloot vertrekt uit Aulis, een haven aan de Grieksche kust, naar Troje. De belegering van Troje heeft echter weinig succes. Negen jaar verloop, en de stad is, zwaar versterkt als zij is, nog niet ingenomen. Wel is in den ontrok veel buitgemaakt, ook slaven en slavinnen. Tot de gevangenen behoort ook Chryseïs, de dochter van Chryses, een priester van Apollo. Zij werd aan Agamemnon toegewezen.

Chryses, de vader, biedt den vorst een hoogen losprijs aan. Smadelijk wordt hij weggejaagd. Nu bidt hij zijn god Apollo den smaad te wreken door Agamemnon hem aangedaan. En Apollo verhoort zijn bede. Somber als de nacht, de pijlen rammeled in zijn koker, daalt Apollo neer van den Olympus, en zendt zijn pestbrengende pijlen naar het kamp der Grieken. Negen dagen lang woedde de verderfelijke ziekte, dan op den tienden dag roept Achilles een volksvergadering samen. Een ziener verklaart de oorzaak van Apollo's toorn.

Dan onthrandt de strijd tusschen Achilles en Agamemnon, weer om een vrouw! Achilles eischt van Agamemnon Chryseïs terug te geven aan haar vader, den priester van Apollo, om het leger van de pest te bevrijden. Daarover vertoorn, beledigt de koning Achilles zwaar door hem wederrechtelijk te ontnemen zijn eergeschenk, Briseïs, omdat hij het niet kan aanzien, dat Achilles zijn Briseïs zou mogen behouden, terwijl hij, de koning, gedwongen werd Chryseïs terug te geven.

In zijn eer gekrenkt trekt Achilles zich terug uit het strydgewoel. Aan het eenzame strand klaagt hij zijn moeder Thetis, die opstijgt uit de diepte der zee, zijn leed. Zij gaat voor haar zoon naar Zeus, en krijgt van hem de belofte, dat haar zoon volledige genoegdoening zal ontvangen.

Den volgenden morgen voert Agamemnon, verleid door een droom, het leger uit het kamp den Trojanen tegemoet. In plaats van een slag, volgt een tweegevecht tusschen Menelaüs en Paris om het bezit van Helena. De voorbereidingen tot dit duel bieden ons dan geschikte gelegenheid een blik te slaan in de belegerde stad, en getuige te zijn van het afscheid van Hector, een anderen zoon van Priamus en Andromache.

Het duel voert niet tot een beslissing, omdat Aphrodite op het beslissend oogenblik haar lieveling Paris te hulp komt en hem plotseling ontfvoert. Dan begint weer de algemeene strijd. Niet alleen staan de goden hun beschermelingen in dezen strijd helpend ter zijde, maar grijpen ook zelf in den strijd in.

De eerste dag brengt geen beslissing, evenmin de tweede. In den nacht, als beide leger tegenover elkander in het veld gelegd zijn, sturen de vorsten, ten einde raad, een gezantschap naar Achilles, om zijn hulp weer te winnen. Hij weigert en blijft onverbiddelijk. Als dan den volgenden dag de Trojanen door Hector aangevoerd, vooruitdringen tot aan de schepen der Grieken toe, besluit Achilles eindelijk hun in den hoogsten nood zijn vriend Patroclus te hulp te zenden.

In de wapenrusting van Achilles jaagt Patroclus nog op het laatste oogenblik (reeds willen de Trojanen de schepen in brand steken) de vijanden terug. Als hij ondanks Achilles' waarschuwing de vluchtende Trojanen tot aan de stad vervolgt, vindt Patroclus den dood. Met Apollo's hulp verlaat Hector hem. Groot is de smart van Achilles: zijn verbittering over de belediging hem door Agamemnon aangedaan moet wijken voor het verlangen zijn vriend te wreken. Er volgt een verzoening met Agamemnon.

De beschrijving van de schitterende wapenen door Hephaestus (den vuurgod) op verzoek van Thetis gesmeed, is een rustpunt in het verhaal van den strijd.

Nu komt de beslissing: vreeseijk woedt Achilles onder de Trojanen, die ten slotte binnen de muren der stad lijfsbehoud zoeken. Alleen Hector waagt het hem op te wachten en is bereid zich voor de zijnen op te offeren. Maar bij het gezicht van den op hem aanstormenden vijand vlucht hij, en Achilles jaagt hem achterna, totdat hij eindelijk door Athene verleid, zich omwendt en het geluk van den strijd beproeft. Het lot is hem ongunstig: hij valt voor de oogen der zijnen.

Hiermede eindigde misschien de Ilias oorspronkelijk. Tot geen prijs zouden we echter de o.a. door Schiller zoo hoog geroemde slotzangen willen missen. Terwijl Patroclus' lijk een plechtige uitvaart ten deel valt, wordt Hector's lichaam op het sma-

delijkt door zijn vijand verminkt. Hij sleept het aan zijn wagen gebonden met het hoofd naar beneden rondom de muren der stad, en zal het dan misschien aan honden en roofvogels ten prooi geven.

In den nacht waagt de grijze Priamus het door te dringen in het kamp der vijanden, onder goddelijk geleide, en voor den man, die zijn zoon gedood heeft, werpt hij zich op de knieën, en kust de handen, die hem zooveel leed hebben toegevoegd. Zijn roerende smeekbede vermurwt het harde hart van Achilles, en als het reeds daagt in het Oosten, keert Priamus met het lijk van zijn zoon naar de stad terug.

In de vlakte voor de stad bouwen de Trojanen een torenhoogen brandstapel. Onder luide jammerklachten wordt het lijk van den koningszoon op den hootmijt gelegd en verbrand.

W. E. ENGELKES.

## STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

## Observator tot Nugator in de „Ster”.

Aap, wat heb jij mooie jongen!  
Zeg, wat schrijft jij prachtig, vent!  
Geen oome laat je onbezongen,  
Of j'm kent of niet en kent.

Altijd staat je met je oordeel  
Kant en klaar en zelfkontent,  
Dit biedt wel het grootste voordeel:  
'n Valsche naam is nooit present.

Geef je pseudo toch niet over,  
Doe het niet, wat ik je smeek!  
Speel gerust een beetje roover,  
Spreek zooals ik zelf ook spreek.

Want laat jij je masker vallen,  
Dan moet ik het ook wel doen.  
En daar valt niet mee te mallen,  
Al mijn moed zit in mijn schoen.

Maar hoe veilig is zoo'n schild voor  
Hazeharten als ik en jij,  
Wat van eigens niet belet, hoor,  
T'heek'len d'anoniemrij.

Van het laatste nog gesproken,  
Wat een kostlijk ding was dat,  
Dat j'n lans hebt stuk gebroken  
Tegen „Men” in 't „Handelsblad”.

Keerl, ik wil 't je eerlijk zeggen,  
't Was een schitterende strijd  
— Slechts wat moeilijk uit te leggen —  
Tusschen pseud- en anoniemiteit.

Laat ons zoo maar altijd voortgaan,  
Jij kant mij op, ik doe 't jou.  
Naar ons' naam kraait nooit één haan,  
En geen mensch brengt ons in 't nauw.

Heb aan achting, verbied maling,  
Spreek van Jaap en Jet en Bas.  
't Pseudo maakt je glad als paling,  
Glubberig als warme was.

Wil van afstand nooit iets weten,  
Doe brutaalweg famieljaar!  
'n Mug heeft ook wel eens gebeten  
Excellentie of Hooggeleerd, nietwaar?

Aap, wat heb jij mooie jongen!  
Zeg, wat schrijft jij prachtig, vent!  
Al maak je nog zoo zotte sprongen,  
Reken op mijn compliment.

A'dam.

S. DE GROOT.

[Als proeve van satire niet onverdienlijk. Niet overal even fijn. Een enkele maal overscherp. Hoewel alle „Stemmen” buiten verantwoordelijkheid van de Redactie staan, vonden we 't beter het slot weg te laten. Overigens bedonke men, dat „De Reformatie” geen satiriek weekblad is. Red.]

Onder de betere  
fabrikaten  
behoort

HET HOFBERG-ORGEL

door zijn hooge  
muzikale eigenschappen  
tot den eersten rang.

Firma A. DE ZEEUW (N. G. Klijn)  
:- Rosestraat 42a - Rotterdam -: